

	str.
P ř e d m l u v a	3
Obsah	5

TEORETICKÁ ČÁST

0. <u>Úvod</u>	15
0.1 Fyzikální jednotky	15
0.1.1 Volba jednotek /15/	
0.1.2 Soustava jednotek /15/	
0.1.3 Převody jednotek /17/	
0.2 Fyzikální měřicí metody	18
0.2.1 Měřicí metody objektivní a subjektivní /18/	
0.2.2 Přímé a nepřímé metody /18/	
0.2.3 Absolutní a srovnávací metody /19/	
0.2.4 Statické a dynamické metody /19/	
0.2.5 Analogové a číslicové metody /19/	
0.3 Chyby měření	20
0.3.1 Chyby soustavné a nahodilé /20/	
0.3.2 Chyby měření podle původu /20/	
0.4 Metody zmenšení vlivu chyb	21
0.5 Zpracování výsledků měření	22
0.5.1 Matematické zpracování /22/	
0.5.2 Grafické zpracování /23/	
0.5.3 Statistické metody zpracování /24/	
1. <u>Měření hmotnosti (Macků)</u>	27
1.0 Hmotnost	27
1.1 Váhy	27
1.1.1 Váhy pružné (pružinové) /27/	
1.1.2 Váhy pákové /28/	
1.1.3 Váhy speciální /31/	

1.2	Základní vlastnosti rovnoramenných vah	32
1.2.1	Rozsah vah /33/	
1.2.2	Správnost vah /33/	
1.2.3	Citlivost vah /34/	
1.2.4	Přesnost vah /35/	
2.	<u>Měření hustoty (M.)</u>	37
2.0	Hustota	37
2.1	Měření hustoty kapalin	38
2.1.1	Metoda pyknometrická /38/.....	
2.1.2	Hustoměry /38/	
2.1.3	Metoda ponorného tělíska /39/	
2.2	Měření hustoty látek pevných	40
2.2.1	Metoda pyknometrická /40/	
2.2.2	Metoda stejných hustot /41/	
2.2.3	Metoda hydrostatická /41/	
3.	<u>Měření tlaku (M.)</u>	42
3.0	Tlak	42
3.1	Měření tlaku	43
3.1.1	Kapalinové tlakoměry /43/	
3.1.2	Deformační tlakoměry /45/	
3.2	Udržování konstantního tlaku	46
3.2.1	Redukční ventil //46/	
3.2.2	Barostat s tlakovou pumpou /47/	
3.2.3	Mariotteova láhev /48/	
4.	<u>Měření kruhového pohybu (M.)</u>	49
4.0	Kruhový pohyb	49
4.1	Odstředivá síla	50
4.2	Měření rychlosti otáčení	51
4.2.1	Sčítání otáček /51/	
4.2.2	Odstředivé obrátkoměry /52/	
4.2.3	Elektromagnetické obrátkoměry /53/	
4.3	Odstředivky	53

4.3.1 Provedení odstředivek /53/

4.3.2 Použití odstředivek /54/

5.	<u>Měření viskozity (M.)</u>	56
5.0	Viskozita	56
5.1	Kapilární viskozimetry	57
5.2	Tělískové viskozimetry	59
5.3	Rotační a torzní viskozimetry	60
6.	<u>Měření povrchového napětí (M.)</u>	61
6.0	Povrchové napětí	61
6.1	Měření povrchového napětí metodou odtrhovací	64
6.2	Měření povrchového napětí metodou kapkovou	65
6.3	Určení povrchového napětí z kapilární elevace	66
7.	<u>Měření teploty (termometrie) (M.)</u>	67
7.0	Teplota	67
7.1	Měření teploty na základě tepelné roztažnosti látek	68
7.1.1	Plynové teploměry /69/	
7.1.2	Kapalinové teploměry /70/	
7.1.3	Kovové teploměry /72/	
7.2	Elektrické teploměry	74
7.2.1	Termoelektrické teploměry /74/	
7.2.2	Odporové teploměry /75/	
7.3	Regulátory teploty	76
7.3.1	Termostat s dotykovým dilatačním teploměrem /76/	
7.3.2	Termostat s termistorem /78/	
8.	<u>Měření tepla (M.)</u>	80
8.0	Tepla	80
8.1	Kalorimetr	81
8.2	Měření tepla	82
8.2.1	Stanovení tepelné kapacity kalorimetru /83/	
8.2.2	Ztráty tepla do okolí /84/	

9.	<u>Měření základních elektrických veličin (Ďoubal)</u>	86
9.0	Měřicí přístroje	86
9.0.1	Přístroje magnetoelektrické (též přístroje s otočnou cívkou) /86/	
9.0.2	Přístroje elektromagnetické /87/	
9.0.3	Elektrodynamické přístroje /88/	
9.1	Měření proudu	88
9.1.1	Základní zapojení obvodů pro měření elektrického proudu výchylkovými metodami /88/	
9.1.2	Změny rozsahu ampérmetrů /89/	
9.1.3	Chyby při výchylkových měření proudu /89/	
9.1.4	Měření elektrického proudu kompenzačními metodami /89/	
9.2	Měření napětí	90
9.2.1	Základní zapojení obvodu pro měření napětí /90/	
9.2.2	Změny rozsahu voltmetru /91/	
9.2.3	Chyby při výchylkovém měření napětí /91/	
9.2.4	Měření napětí kompenzačními metodami /91/	
9.2.5	Elektronické měřicí metody /92/	
9.3.	Měření elektrického výkonu a energie	94
9.3.1	Základní zapojení obvodu pro měření elektrického výkonu a energie /95/	
9.3.2	Změny rozsahu /96/	
9.3.3	Chyby při měření výkonu /97/	
10.	<u>Měření elektrického odporu kapacity a indukčnosti (Ď.)</u>	98
10.1	Měření odporu	98
10.1.0	Elektrický odpor /98/	
10.1.1	Výchylkové metody měření odporu /99/	
10.1.2	Můstkové metody měření odporu /101/	
10.2	Měření kapacity.....	102
10.2.0	Kapacita /102/	
10.2.1	Měření kapacity výchylkovými metodami /103/	
10.2.2	Měření kapacity můstkovými metodami /104/	
10.3	Měření indukčnosti	105
10.3.0	Indukčnost /105/	
10.3.1	Výchylkové metody měření indukčnosti /105/	
10.3.2	Můstkové metody měření indukčnosti /105/	
10.4	Měření impendancí	106

	str.
11. <u>Zdroje elektrické energie a jejich měření (Ď.)</u>	107
11.1 Popis vlastností zdrojů elektrické energie	107
11.2 Zdroje střídavého proudu	109
11.3 Zdroje stejnosměrného proudu	110
11.3.1 Stejnosměrné zdroje založené na přeměně chemické energie v elektrickou /110/	
11.3.2 Stejnosměrné zdroje založené na přeměně mechanické energie na elektrickou /111/	
11.3.3 Stejnosměrné zdroje založené na usměrnění střídavého napětí /111/	
12. <u>Elektrická měření neelektrických veličin (Ď.)</u>	114
12.1 Měřicí obvod	114
12.2 Snímače	115
12.2.1 Pasivní snímače /115/	
12.2.2 Aktivní snímače /117/	
12.3 Zpracování signálů ze snímačů	117
12.3.1 Zpracování signálu z pasivních snímačů /117/	117
12.3.2 Zpracování signálu z aktivních snímačů /118/	
12.3.3 Elektronické metody zpracování signálů /118/	
12.4 Některé příklady použití elektrických měření neelektrických veličin	119
13. <u>Měření statických vlastností členů elektrického obvodu (Ď.)</u> ..	120
13.1 Dvojpóly	120
13.2 Čtyřpóly	122
14. <u>Měření dynamických vlastností členů elektrického obvodu (Ď.)</u> ..	126
14.11 Frekvenční charakteristiky	126
14.2 Měření frekvenčních charakteristik	126
14.3 Příklady frekvenčních charakteristik prvků	127
14.3.1 Zesilovače /127/	
14.3.2 Filtry /128/	
15. <u>Měření regulačních obvodů (Ď.)</u>	129

15.1	Regulace - základní pojmy	129
15.1.1	Definice pojmu regulace /129/	
15.1.2	Příklady regulací /129/	
15.1.3	Regulační obvod /130/	
15.2	Metody popisů regulačních obvodů	130
15.2.1	Obecné problémy /130/	
15.2.2	Charakteristiky /131/	
15.3.	Regulační pochod	132
15.3.1	Stabilita regulačního pochodu /132/	
15.3.2	Hodnocení regulačního pochodu /133/	
16.	<u>Mikroskopická měření (M.)</u>	134
16.0	Mikroskop	134
16.1	Zvětšení mikroskopu	136
16.2	Měření velikosti mikroskopických objektů	137
17.	<u>Refraktometrie (M.)</u>	140
17.0	Lom světla	140
17.1	Měření indexu lomu	141
17.2	Refraktometr Abbéův	142
18.	<u>Polarimetrie (M.)</u>	143
18.0	Polarizace světla	143
18.1	Optická aktivita látek	144
18.2	Polarimetry	144
19.	<u>Měření světelné absorpce (M.)</u>	147
19.0	Absorpce světla	147
19.1	Určení koncentrace barevných roztoků	148
19.2	Kolorimetrie	149
19.3	Vizuální fotokolorimetrie	150
19.4	Objektivní fotokolorimetrie a spektrofotometrie	152

	str.
20. <u>Měření radioaktivity (M.)</u>	154
20.0 Radioaktivita	154
20.1 Indikace radioaktivního záření	154
20.2 Přístroje pro počítačové měření	155
20.3 Počítačové měření radioaktivity	156
20.3.1 Absolutní měření aktivity /157/	
20.3.2 Srovnávací měření aktivity /158/	
20.3.3 Chyby při počítačových měřeních /158/	
21. <u>Měření energie záření gama (M.)</u>	159
21.0 Energie záření gama	159
21.1 Určení energie kvant gama	159
21.2 Čidla pro měření záření gama	160
21.3 Absorpční analýza záření gama	161
21.4 Energetická analýza záření gama	162

PRAKTICKÁ ČÁST

Úloha 1	166
• Vážení . 1x	
Úloha 2	170
• Stanovení hustoty látky	
Úloha 3	174
Centrifuga	
Úloha 4	178
• Měření viskozity kapaliny	
Úloha 5	182
• Stanovení povrchového napětí	
• Úloha 6	186
Měření elektrické a tepelné energie	
Úloha 7	188
Termostat	

	str.
Úloha 8	190
Měření zatěžovací charakteristiky galvanického článku	
Úloha 9	192
Měření akumulátoru	
Úloha 10	195
Měření charakteristik aktivních a pasivních fotoelektrických čidel	
Úloha 11	197
Měření voltampérových charakteristik dvojpólů	
Úloha 12	199
Měření voltampérových charakteristik čtyřpólů	
Úloha 13	201
Měření dynamických vlastností čtyřpólů	
Úloha 14	203
Měření na usměrňovači střídavého napětí	
Úloha 15	205
Určení velikosti částic mikroskopem	
Úloha 16	209
Refraktometrické měření	
Úloha 17	211
Polarimetr	
Úloha 18	213
Fotokolorimetrie	
Úloha 19	216
Stanovení aktivity zářiče beta	
Úloha 20	219
Měření energie záření gama	
Rejstřík	222